

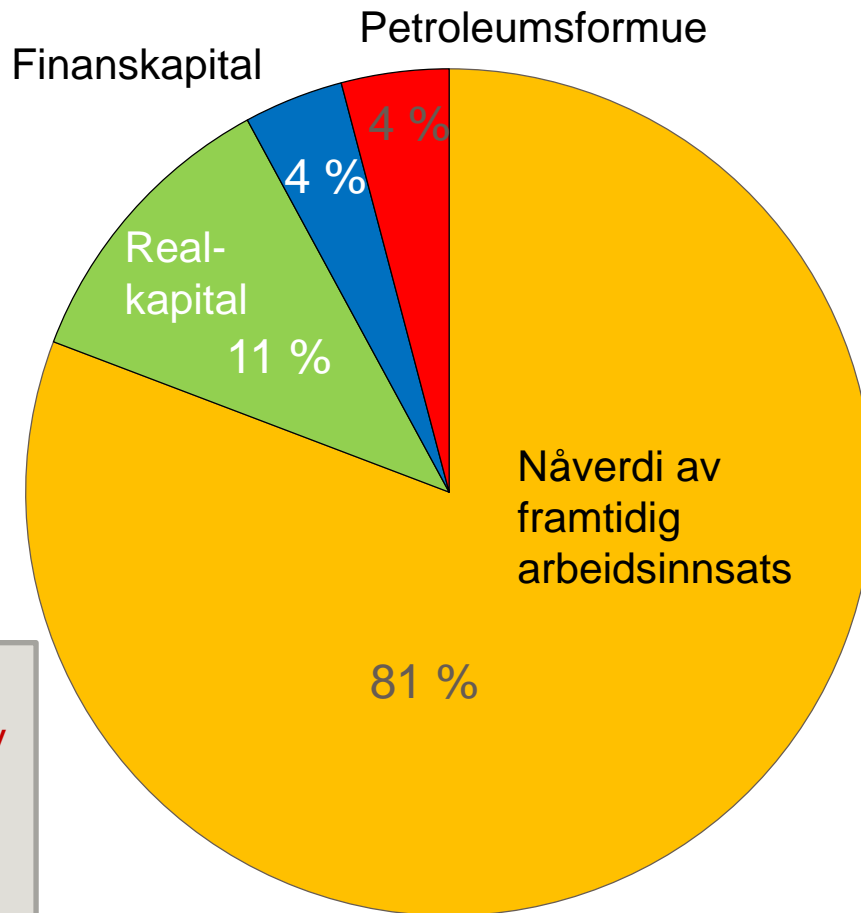
FARVE-konferansen 27. og 28. oktober 2014

Er vi skodd for fremtidens arbeidsmarked?

Arbeids- og velferdsdirektør Joakim Lystad

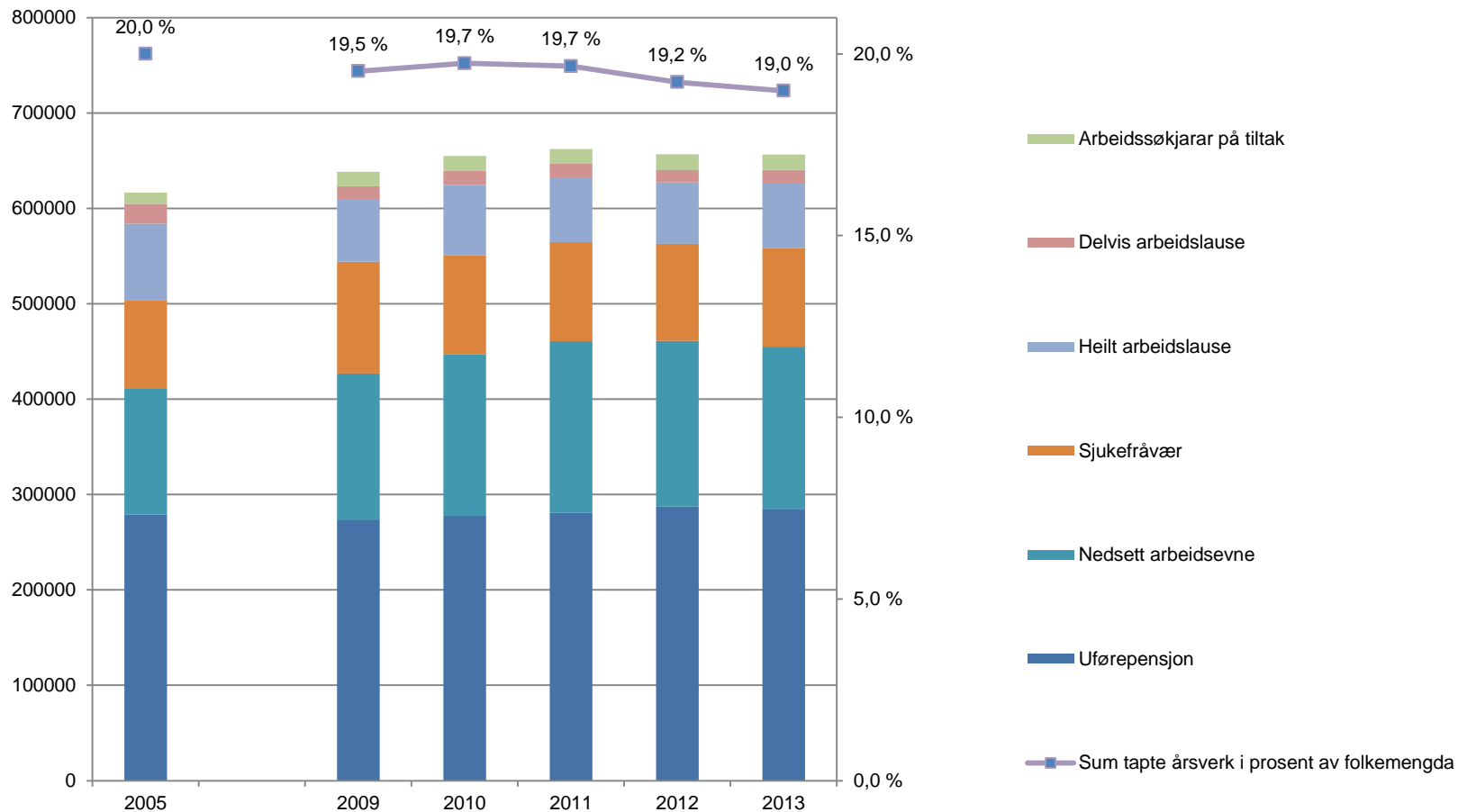
Arbeidskraft er viktigere enn oljepenger

«Nasjonalformuen består først og fremst av verdien av det arbeidet vi utfører – i dag og i framtiden»

Kilde: OECD, IEA og Finansdepartementet

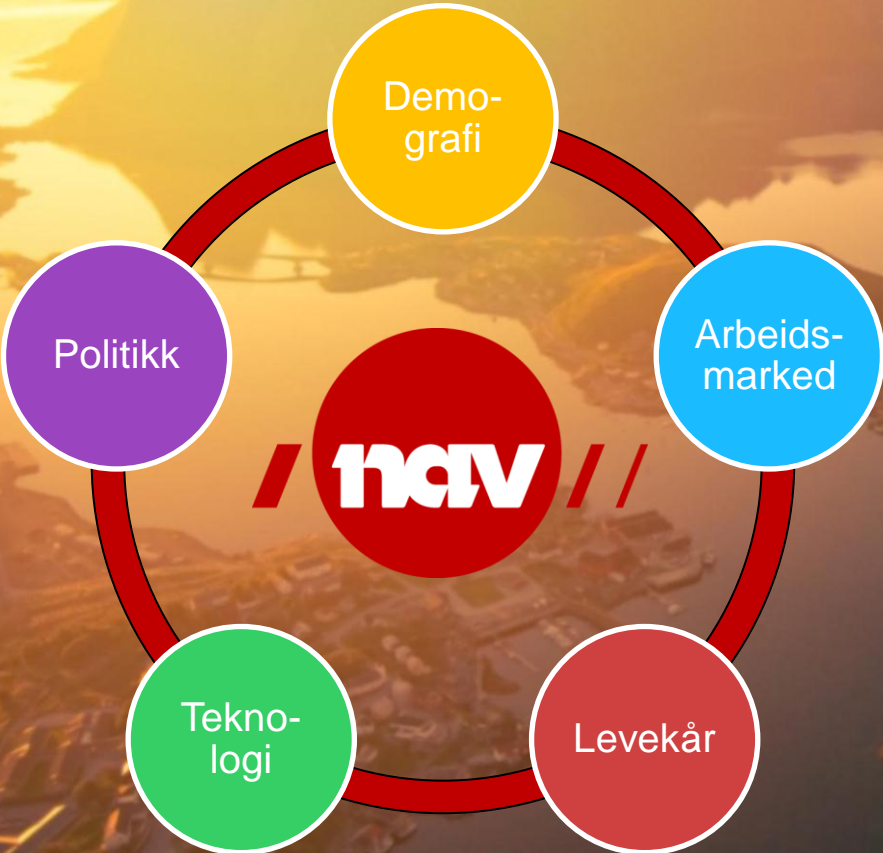
656 000 tapte årsverk i 2013

Hvordan sikrer vi et smidig arbeidsmarked?

- **Arbeidsgivere må få dekket sitt behov for arbeidskraft**
- **De som ikke har jobb, men kan jobbe, må få mulighet til å delta i arbeidslivet**
- **Kompetanse og ferdigheter er nøkkelbegreper for å sikre høy sysselsetting**
 - Må sees i et livsløpsperspektiv
 - Flere politikkområder må spille effektivt på lag.
 - Vi i NAV møter daglig enkeltmennesker som sliter med å få jobb på grunn av manglende ferdigheter. Mange av disse har også helseproblemer.
- **Derfor er arbeid og kompetanse et tema som ofte diskuteres. NAV ønsker å spille en aktiv rolle i denne diskusjonen.**

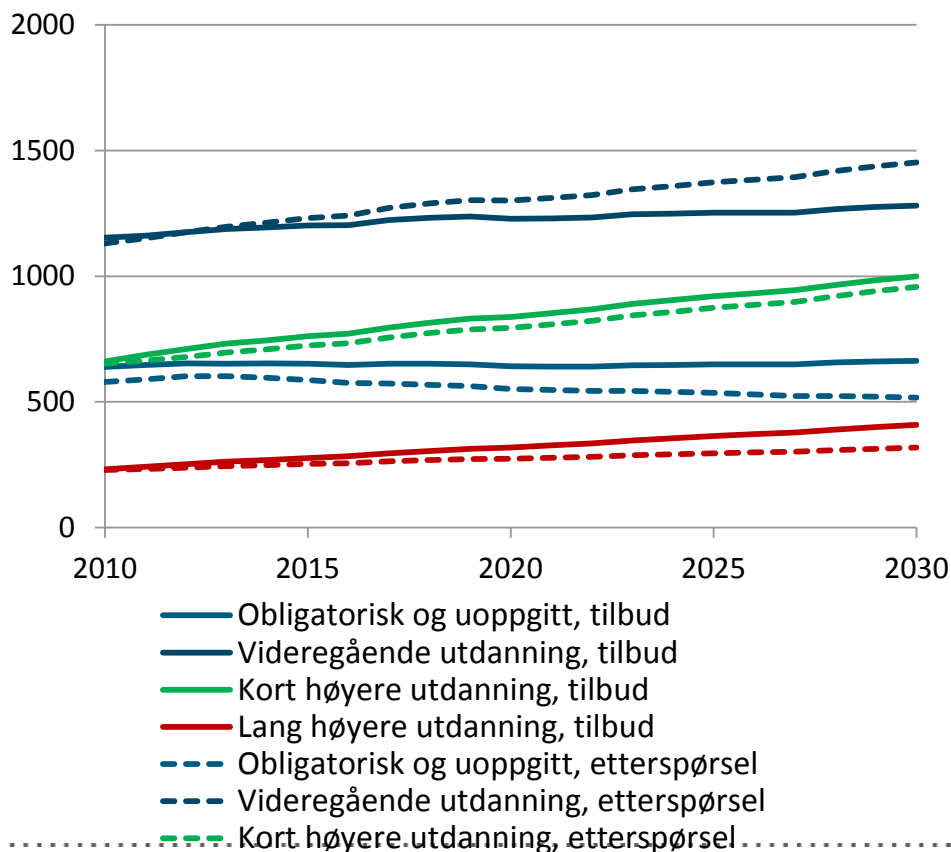
Omverdensanalyse 2014

Stadig mindre etterspørsel etter arbeidskraft uten fullført utdanning

107 000 vil ikke være etterspurt

Framskrivning av tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft med ulike utdanningsnivå, 2010 - 2024. 1000 personer

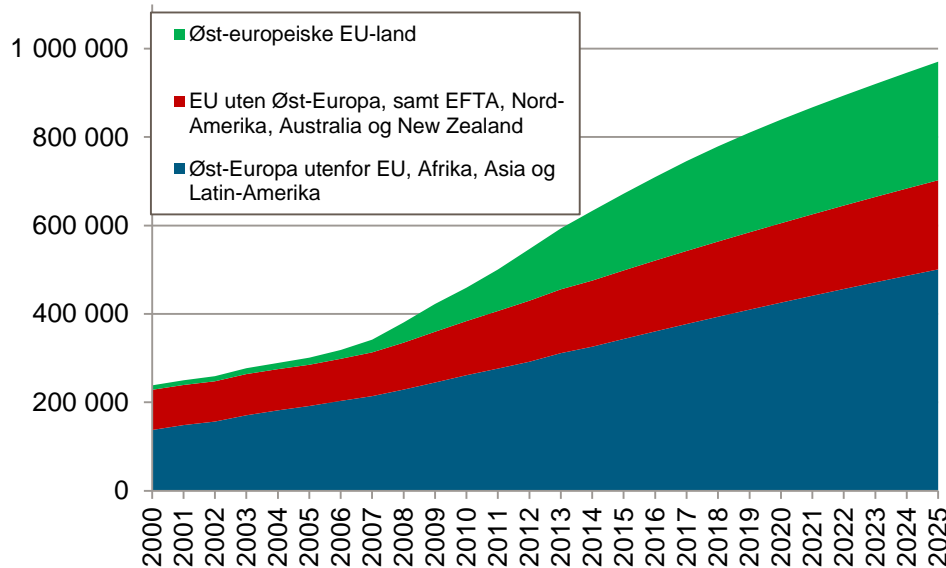

Konsekvenser for NAV

- Større forskjeller i arbeidsmarkedet:
 - Høyere andel med høyere utdanning
 - Samtidig: 3 av 10 avslutter studiene før fullført videregående utdanning
- Ungdom fortsatt viktig målgruppe
 - Organisering
 - Kompetanse
 - Også fange opp NEETs
- Samarbeid med andre sektorer (utdanning, helse, kommunale tjenester, lokale arbeidsgivere)
- Kunnskap: Endre tiltak og virkemidler rettet mot brukere uten fullført utdanning og/eller med sammensatte problemer?

En større innvandrerbefolkning som ikke mestrer norsk

Over 50 prosent økning i innvandrerbefolkningen fra 2014 til 2025

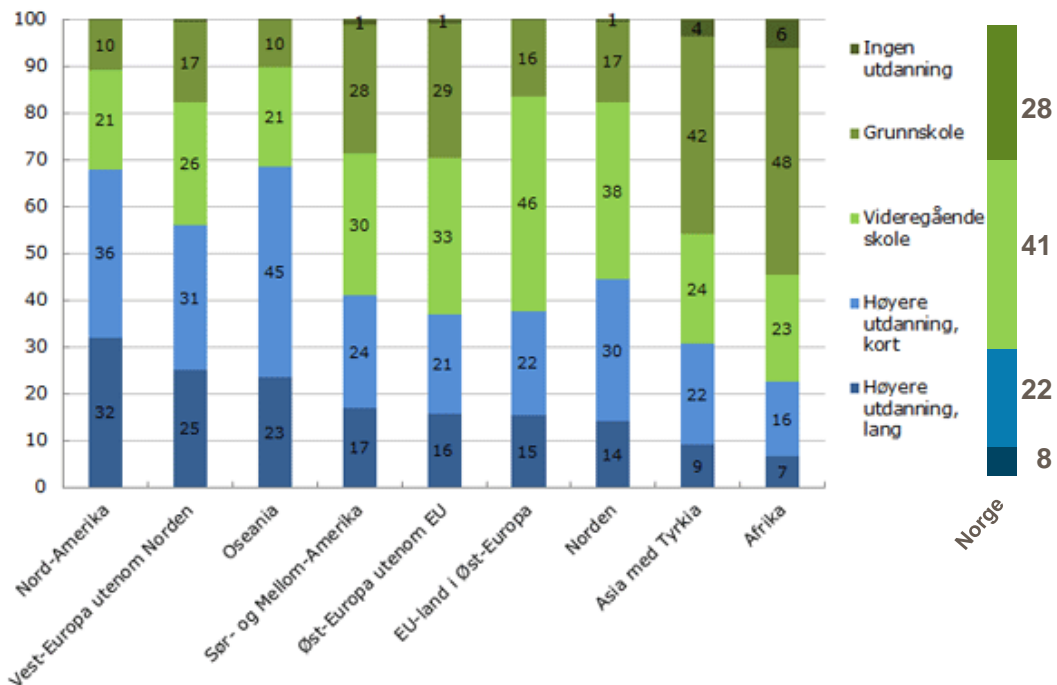

- Relativt høy andel arbeidsinnvandrere. Disse har høy sysselsetting, men faller ofte først ut av arbeid i nedgangstider. Mange vil allikevel bli i Norge.
- Mange innvandrere fra utenfor OECD-området mangler tilstrekkelige norsk-kunnskaper – selv etter gjennomført introduksjonsprogram.
- Økt konkurranse om arbeidsplasser som NAV tidligere kunne tilby «brukere i randsonen»
- NAV sitt tilbud på området er ikke godt nok og vi vet for lite om hva som virker

En innvandrerbefolkning med ubrukt kompetanse?

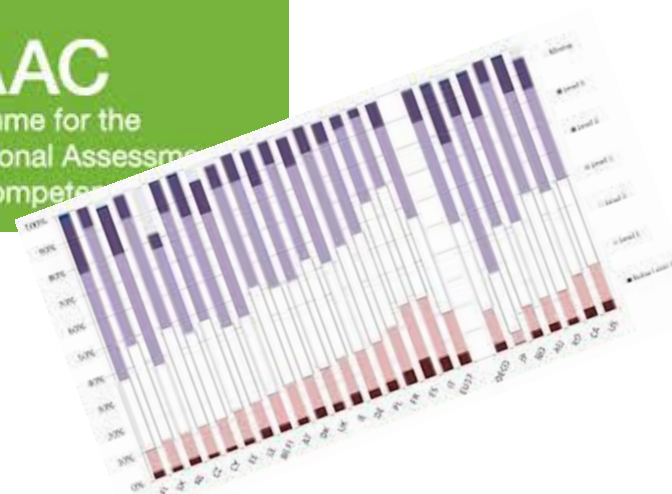
Flere innvandrere har lang høyere utdanning enn befolkningen for øvrig, flere har lav utdanning

Innvandrere etter land og utdanningsnivå 2012

- Vi går glipp av mye kompetanse i arbeidslivet
- Dette kan skyldes flere forhold
 - Diskriminering
 - Mangelfulle systemer for å dokumentere og godkjenne kompetanse
 - Språklige ferdigheter
- Vi har ikke råd til en så dårlig ressursutnyttelse i fremtiden

Voksne mangler grunnleggende ferdigheter

Hvordan blir vi bedre skodd for fremtidens arbeidsmarked?

- Flere unge må fullføre videregående skole
- Flere voksne må få mulighet til å styrke sin kompetanse
- De som kan delta i arbeidslivet, må få muligheten til det

Derfor må vi

- **Gå kritisk gjennom**
 - målgrupper/rettigheter
 - prioriteringer
 - virkemidler
 - ansvarsdeling

- **Gjøre nødvendige endringer**
 - på departementsnivå
 - på etatsnivå
 - Velferdsdirektørnettverket: Se på hvordan vi kan samarbeide om økt gjennomføring i videregående opplæring

- **Eventuelle endringer bør**
 - være mest mulig kunnskapsbaserte
 - gi tillit til at dette vil virke i praksis (– uavhengig av ildsjeler)
 - ta inn over seg at utfordringene ikke løses av en aktør alene

Hvilken ambisjon bør Norge ha for 2025?

- utenfor arbeidslivet i arbeidsdyktig alder:
 - 500.000 åv? - 725.000 åv?
- Hva klarer helse å bidra med på de diffuse muskel/skjelett/psykiske lidelser?
- Hva klarer utdanning å bidra med på drop-out?
- Hvordan klarer kommunene å kvalifisere innvandrere språklig, utdanningsmessig og kulturelt
- Hva skal vi investere i sektorenes driftsbudsjetter fremover for å begrense stønadsbudsjettet på lang sikt?
- Vi trenger tett samhandling, vi ser daglig at det nytter

Jeg håper...

....at årets FARVE-konferanse vil bidra til kunnskap om og innspill til hvordan vi kan bli

skodd for fremtidens **arbeidsmarked**

